

18 Januari 2015 - 2^e zondag door het jaar
Voorganger: Joost Koopmans OSA

“De wapens van het Lam”

Begroeting en inleiding

Op oude wapenschilden, ook van kerkelijke komaf, is vaak een leeuw te zien, of een adelaar. Hun vaak uitvergroete klauwen zijn een symbool van kracht, van heersen over een ander. Wanneer Johannes op Jezus wijst - in het evangelie van vandaag - zegt hij: ‘Zie het Lam van God’. Jezus heeft niets van een krachtpatser en straalt geen heerszucht uit. Integendeel: Zachtmoedigheid was zijn kracht, liefde zijn wapen. Twee vissers voelen zich aangesproken en gaan onmiddellijk met hem mee. Misschien lijken wij meer op Samuel, die zich -zoals de eerste lezing verteld- langzamerhand van Gods wege aangesproken voelt. Maar op een dag zal ook voor ons het teken van het Lam duidelijk worden.

Gebod om vergeving:

Nu deze dienst begint leg ik mijn wapens af.
Hier is het masker dat mijn gezicht vervormde,
dat mij sterk deed lijken, mijn zwakheden verborg.
Hier zijn de pijlen, mijn stekels,
waarmee ik mensen doorprikte,
en hier mijn pantser en schild.
Ze gaven me veiligheid, maar brachten ook isolement.
Niet in deze wapens schuilt onze kracht.
Ware kracht komt boven, waar in ons midden
ruimte ontstaat voor U, de Zachtmoedige!
Breng ons bijeen, verzamel ons toch.
Laat uw Geest ons wapen zijn.
Moge God, die groter is dan ons hart,
ons omgeven met vergeving en goedheid
en ons geleiden tot het eeuwig leven.

Lezing: 1 Samuël 3, 3b-10.19

De lamp van God was nog niet gedoofd en Samuël lag te slapen in het heiligdom van de Heer waar de ark van God stond. Toen riep de Heer: 'Samuël!' Samuël antwoordde: 'Hier ben ik.' Hij liep haastig naar Eli en zei: 'Hier ben ik. U hebt mij toch geroepen?' Maar Eli antwoordde: 'Ik heb niet geroepen; ga maar weer slapen.' Toen riep de Heer opnieuw: 'Samuël!' Samuël stond op, ging naar Eli en zei: 'Hier ben ik. U hebt mij toch geroepen?' Eli antwoordde: 'Ik heb niet geroepen, mijn jongen; ga maar weer slapen.' Samuël kende de Heer nog niet: een woord van de Heer was hem nog nooit geopenbaard. En weer riep de Heer Samuël; nu voor de derde maal. Samuël stond op, ging naar Eli en zei: 'Hier ben ik. U hebt mij toch geroepen?' Toen begreep Eli dat het de Heer was die de jongen riep. En hij zei tot Samuël: 'Ga slapen en mocht Hij je roepen dan moet je zeggen: Spreek, Heer, uw dienaar luistert.' Samuël ging dus weer op zijn gewone plaats slapen. Toen kwam de Heer bij hem staan en riep evenals de vorige malen: 'Samuël, Samuël!' En Samuël antwoordde: 'Spreek, uw dienaar luistert!' Samuël groeide op; de Heer was met hem en liet niet een van zijn woorden onvervuld.

Evangelie: Johannes 1, 35-42

In die tijd stond Johannes daar met twee van zijn leerlingen. Hij richtte het oog op Jezus die voorbijging en sprak: 'Zie het Lam Gods.' De twee leerlingen hoorden hem dat zeggen en gingen Jezus achterna. Jezus keerde zich om en toen Hij zag dat zij Hem volgden, vroeg Hij hun: 'Wat verlangt gij?' Ze zeiden tot Hem: 'Rabbi - vertaald betekent dit: Meester - waar houdt Gij U op!' Hij zei hun: 'Gaat mee om het te zien.' Daarop gingen zij mee en zagen waar Hij zich ophield. Die dag bleven zij bij Hem. Het was ongeveer het tiende uur. Andreas, de broer van Simon Petrus, was een van die twee die het gezegde van Johannes hadden gehoord en Jezus achterna waren gegaan. De eerste die hij ontmoette was zijn broer Simon tot wie hij zei: 'Wij hebben de Messias - dat vertaald betekent: de Gezalfde - gevonden,' en hij bracht hem bij Jezus. Jezus zag hem aan en zei: 'Gij zijt Simon, de zoon van Johannes; gij zult Kefas genoemd worden, dat betekent: Rots.'

Overweging

Afgelopen oudjaar: toch weer geweld tegen hulpverleners. Als je die beelden ziet op het journaal, staat je verstand er bij stil. Net zo goed als bij die recente schietpartijen in Parijs, of nog dichterbij: de vechtpartijen na een voetbalwedstrijd, of gezinsdrama's in eigenbuurt. Iedereen is verbijsterd: dat zoiets hier gebeurt ... ineens komt het vernietigende geweld dichtbij. We antwoorden met een stille tocht ... een bloemenzee op de plek van het geweld en Parijs hield een 'mars van de eenheid'.

Bij geweld denk ik ook aan andere verschijningsvormen ervan: pesten, kwetsen, verbaal geweld door de telefoon, in de winkel, in de spreekkamer ... We verliezen ons vertrouwen en gaan ons wapenen met achterdocht of weerzin of blaffen tegen elkaar als honden.

Natuurlijk: we moeten onze weerloosheid ook bewapenen met oplettendheid en veiligheidsmaatregelen ... en terecht worden de wetten om ons te beschermen aangescherpt!

Maar tegelijkertijd waarschuwen we elkaar ook voor verharding. We willen niet wonen in een samenleving waarin niemand elkaar meer vertrouwt, zoals in dictaturen en oorlogsgebieden.

Maar als we geen leeuwen willen zijn, is een lam dan wel zo'n handig dier om ons aan te spiegelen? Een lam is het symbool van weerloosheid: geen klauwen of giftige tong, soms zelfs schuw en schrikachtig.

Johannes de Doper weet het zeker: als hij Jezus ziet zegt hij zonder dralen: 'Zie het lam Gods'. Niet de leeuw, niet de oppermachtige adelaar, maar zo bescheiden en lieflijk als een lam. De twee leerlingen die bij Johannes waren, hadden niet veel uitleg nodig. Ze gingen meteen achter hem aan. Ze wilden er meer van weten, want ook zij liepen met een stekend ongenoegen over het geweld en de achterdocht om zich heen in hun bezette land. Als deze mens een lam is, dan moet op de plek waar Hij is vrede en veiligheid te vinden zijn. Of is het een naïeveling?

'Wat willen jullie?' vraagt Jezus opeens. 'Ja, wat willen wij? Wij zijn benieuwd hoe ú de wereld en de mensen ziet ... en wat betekent eigenlijk "Lam Gods", en waar is uw verblijf, hoe ziet het er thuis bij u uit?' Ze lijken maar wat te zeggen, en toch zeggen zij het goed: 'Waar is de verblijfplaats van de vrede, en waar woont de geweldloosheid, hoe ziet de wereld- en hoe zien wij er uit zonder geweld?' 'Ga maar mee', zegt Jezus, 'Kom maar kijken'. Ze gaan mee, maar wat ze te zien krijgen staat niet in het Evangelie. Was het een gewoon huis, een hut in het bos, een asielzoekerscentrum, de eetkamer van een verzorgingshuis? We weten het niet, maar het lijkt erop, dat overal waar Jezus gaat of staat, zijn verblijfplaats is.

De verblijfplaats van de onschuld, de verblijfplaats van ons verlangen naar ontmoetingen zonder geweld. Waar is die? Als mensen er *jou* naar zouden vragen, waarneem je ze dan mee naar toe?

Ieder mens heeft zo'n verblijfplaats. Ook bij grootsprekers en geweldplegers, bij hard-liners en eigengereiden kun je de woonplaats van de kwetsbaarheid ontmoeten.

Heel voorzichtig, zoals je een lam in de wei zou benaderen, zó kom je in de buurt van het soms goed verborgen verlangen om mens te zijn zonder slangengif of berenklauw; om zachtmoedig te zijn, geduldig, toegewijd. Dat is misschien wel het antwoord van een stille tocht: 'wij beantwoorden jouw geweld met stil protest, want we willen niet dezelfde fout maken, we willen ons niet laten verharden, en geweld met geweld beantwoorden'.

Dat was in ieder geval de bedoeling van de verbroederingsmars in Parijs: ongeacht je geloof of achtergrond hoor je die thuis en verdien je bescherming.

'Waar houdt U verblijf?' 'Waar zijt Gij te vinden?'

Ik denk dat Jezus ons zou meenemen naar plekken waar mensen tegenkracht vormen. Waar bv. van zondag tot zondag brood en vrede wordt gedeeld met alle mensen van goede wil. Waar die tegenkracht *genoemd* wordt en aangemoedigd: de onschatbare liefde, ontferming, onbaatzuchtigheid die mensen elkaar betonen tegen alle verschrikkingen in.

Plekken waar geen haat wordt gezaaid en de angstcultuur doorbroken, omdat de wapens van het Lam uiteindelijk sterker zijn: zachtmoedigheid, geduld en mededogen.

Onmogelijke woorden misschien; in dreigende situaties - nu weer in België- klinken ze haast naïef. En toch moeten we elkaar hier aansporen om te blijven geloven in het visioen van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, en niet het laatste woord geven aan haat en geweld.